

44.03(26)
А90

АСВЕТА І ПЕДАГАГІЧНАЯ ДУМКА Ў БЕЛАРУСІ

СА СТАРАЖЫТНЫХ
ЧАСОЎ
ДА 1917 Г.

ГРАММАТЫКА
СЛОВЕНСКА
Съоршана ў годзе
1917 г.

Асвета і педагогічная думка ў Беларусі : са старажытных часоў да 1917 г. / М. А. Ткачоў [і інш.]. – Мінск : Народная асвета, 1985. – 464 с. : іл.

У цеснай сувязі з грамадскай гісторыяй народа прасочваецца зараджэнне і развіццё асветы і педагогічнай думкі ў Беларусі.

Адрасавана настаўнікам, работнікам органаў народнай асветы, студэнтам педагогічных ВНУ, а таксама ўсім, хто цікавіцца гісторыяй культуры і асветы ў Беларусі.

Уводзіны	5
Культура і пісьменнасць у IX—XIII стст.	
Ія вытокаў развіцця школы і пісьменнасці	13
Асвета і пісьменнасць у Полацкай зямлі	18
Асвета і пісьменнасць Тураўскай і Навагародскай зямель	25
Школа і дзейнасць асветнікаў у XIV, — першай палавіне XVII ст.	
Развіццё беларускай культуры	34
Асвета ў Беларусі	40
Праваслаўныя школы	41
Каталіцкія школы	44
Уплыў рэфармацыі на развіццё асветы	47
Пратэстанцкія школы	—
Брацкія школы	52
Развіццё педагогічнай думкі	61
Кнігадрукаванне і асвета	64
Спірыдон Собаль	67
Мікола Гусоўскі	69
Францыск Скарына	72
Феадосій Касой	84
Сымон Будны	85
Васіль Цяпінскі (Амельяновіч)	88
Лаўрэнцій і Стэфан Зізаніі (Тустаноўскія)	93
Мялецкі Сматрыцкі	101
Дзейнасць Яна Намыслоўскага і Мацея Сарбеўскага	105
Развіццё асветніцкай справы ў другой палавіне XVII—XVIII ст.	
Экспансія каталіцызму і школьная адукацыя	118
Езуіцкія школы	119
Уніяцкія школы	123
Піярскія школы	124
Грамадская свядомасць і педагогічная думка	131
Сімяон Полацкі	138
Казімір Лышчынскі	145
Ілья Капіевіч	149
Георгій Каніскі	151
Казімір Нарбут	152
Школа і асветніцкія ідэі ў апошняй чвэрці XVIII — першай палавіне XIX ст.	
Уз'яднанне з Расіяй і яго значэнне для сацыяльна-эканамічнага і культурнага развіцця Беларусі	159
Асвета ў Беларусі	165
Агульная характарыстыка школьных рэформ канца XVIII ст.	—
Галоўныя і малыя народныя вучылішчы	167
Рэакцыйная накіраванасць каталіцкіх школ	169

Школьныя статуты пачатку XIX ст.	171
Пачатковыя школы	172
Павятовыя вучылішчы і гімназіі	174
Прыходскія вучылішчы па статуту 1807 г.	175
Узмацненне рэакцыі ў школьнай палітыцы царызму	177
Школы ўзаемнага навучання	178
Школьны статут 1828 г.	180
Школьнае настаўніцтва	184
Жаночая адукацыя	185
Прафесіянальная адукацыя	192
Ідэі эпохі Асветніцтва і педагогічная думка	194
Дзейнасць польскіх асветнікаў у Беларусі (С. Канарскі, Г. Пірамовіч, С. Сташыц, Ян і Енджэй Снядэцкія, Ф. Карпінскі)	194
Педагогічная дзейнасць і погляды І. Храптовіча і М. Пачобута	202
Радыкальна-утапічная думка і педагогічныя погляды І. Яленскага	205
Педагогічныя погляды А. Доўгірда	206
Педагогічныя погляды Ф. Бохвіца	210
Педагогічныя погляды філаматаў	211
Асветніцкая дзейнасць і погляды С. Цвяткоўскага, Г. Карпіловіча, І. Сакольскага	213
В. Р. Бялінскі і асвета ў Беларусі	215
Асветніцкая дзейнасць П. М. Шпілеўскага	220

**Школьная справа і грамадска-педагогічны рух
у канцы 50-х — 90-я гады XIX ст.**

Беларуская культура	225
Народная асвета	226
Урадавая палітыка ў галіне народнай асветы	—
Першапачатковае выхаванне малалетніх дзяцей	236
Народныя вучылішчы	240
Царкоўнапрыходскія школы і школы граматы	244
Прыходскія, павятовыя і гарадскія вучылішчы	247
Праграмы і падручнікі	249
Сярэдняя адукацыя	254
Жаночыя вучылішчы і гімназіі	264
Прафесіянальная адукацыя	270
Педагогічная адукацыя	275
Грамадска-педагогічны рух	288
Рэвалюцыйна-асветніцкая дзейнасць народнікаў	293
Актывізацыя грамадскай дзейнасці па народнай адукацыі	302
Распаўсюджванне ў Беларусі прагрэсіўных ідэй рускіх педагогаў	308
Грамадска-педагогічная думка	315
Кастусь Каліноўскі	—
Грамадска-педагогічная дзейнасць А. Я. Багдановіча	319
Дзейнасць беларускіх вучоных-этнографаў і асвета (М. А. Дзмітрыеў, М. Я. Нікіфароўскі, Ю. Ф. Крачкоўскі, І. І. Насовіч, П. В. Шэйн, М. А. Янчук, І. Д. Гарбачэўскі, П. П. Дземідовіч)	325

Народная адукацыя ў канцы XIX — пачатку XX ст.

Урадавая палітыка ў галіне народнай асветы	337
Барцьба партыі большавікоў за народную асвету	342
Грамадска-педагогічны рух	348
Барцьба працоўных за школу	349
Галінае вывучанне	350

Рух народнага настаўніцтва	352
Рух за ўдасканаленне навучальна-выхаваўчага працэсу	355
Бацькоўскі рух	359
Педагагічныя таварыствы і педагагічная перыёдыка	360
Стан і развіццё народнай асветы	365
Выхаванне дзяцей дашкольнага ўзросту	—
Народныя вучылішчы	370
Царкоўнапрыходскія школы і школы граматы	374
Формы і метады навучання ў пачатковай школе	375
Гарадскія вучылішчы па Палажэнню 1872 г. Вышэйшыя пачатковыя вучылішчы	377
Сярэднія навучальныя ўстановы	380
Навучанне дарослых	382
Падрыхтоўка настаўніцкіх кадраў	383
Прафесіянальныя навучальныя ўстановы	387
Педагагічная думка	394
Дзейнасць К. В. Яльніцкага ў Беларусі	—
Педагагічная дзейнасць і погляды К. І. Ціхамірава, Д. А. Сцяпуры	396
Педагагічная дзейнасць, погляды Ф. А. Кудрынскага	402
Педагагічная і навуковая дзейнасць Е. Р. Раманавы	409
Навуковая дзейнасць А. К. Сержпутоўскага	415
Навуковая і асветніцкая дзейнасць Я. Ф. Кэрскага	417
Элаіза Пашкевіч (Цётка)	421
Якуб Колас	426
Янка Купала	432
Асветніцкая дзейнасць А. Ф. Посаха	434
П. М. Лецяшынскі	435
Выкарыстаныя літаратурныя і архіўныя крыніцы	442